

KEMENES ALJA

VEGYES TARTALMU FÜGGETLEN LAP

Közzelen minden vasárnap reggel.
Előfizetési ára: Ezerre évre 8 korona,
korona, negyedévre 2 koronára.
Egyes szám ára darabonként 20 fillér.

Feloldó szerkesztő:
DINKSREVE KÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Dinkgreve Nádior könyvnyomdája Csehbörmökön
ide intézendő a szellemi részt illető közlemények,
hirdetések és mindenemű benyújtások.

A magyar miniszterelnök beszéde Bécsben.

Az a hódoló fölvonulás, amelyet a magyar törvényhatóságok szeptember 2-án Bécsben rendeztek, hatalmas ünnepe volt a magyar birodalomnak. Mint ahogy a koronázási dombra öszsze volt hordva 1867. június 8-án minden magyar város határából egy maroknyi homok, úgy hordta össze most minden magyar törvényhatóság a maga szeretetét egy nagy hatalmas dombbá, amelyről az ország miniszterelnöke messzecsendülő hangon kiáltotta világgá az országot, a birodalom szeretetét ősz királyára íránt.

De ennek a hódolatnak, amelyet az ország szeptember másodikán királyának bemutatott és amelyet az ország küldöttsége kezéből a király szeretetteljes örömmel és meglepéssel vett át, nemcsak az a jelentősége, hogy ezt a mindnyájunkat átfűtő szeretetet tettük, — hogy úgy mondjuk — közhírré. Ez utóvégre is intern, belső ügy lett volna, amelyre nem kellene az egész világ figyelmét ráirányítani.

A hódoló fölvonulás, és a fölvonulás alkalmából elhangzott beszédek azonban nemcsak a szeretetet dokumentálják, hanem beünnek megnyilvánult valami, ami már bizonyára nagyon közelről érinti azokat, akik ránk nézve ma igen nagy jelentőséggel bírnak, ellenségeinket. Ez pedig nem más, mint az a *szent egység*, amely "ezt az egész magyar birodalmat összetartja és amely összefűzi az ország népeit és királyát. Még soha olyan tökéletesen nem nyilvánult meg a magyar katona eszméje, amely szerint a magyar korona részei teljes egyenjogúsággal, a király és a nemzet, mint most a háboru alatt.

Teljes egyértelműség, teljes megértés, elfogulatlanság és szeretet uralkodik a magyar korona részei között és ez a teljes, *szent egység*, képesíti hazánkat arra, hogy olyan erőmegfe-

szítést produkáljon, annyira föl tudja fokozni teljesítményeit, ahogy ezt a most folyó rettenetes küzdelemben

Sokszorosa fontossága volt ennek a dokumentációnak és demonstrációnak éppen nálunk és a mi részünkről; hiszen tudjuk, hogy a háboru elején azt várták az ántánt hatalmas urai, hogy Magyarország és a magyar nemzet egyszerre föl fog lázadni, kiút nálunk a forradalom. És hogy ebben a reményükben csalatkoztak, most a háboru második évének kezdetén ismét kezdték terjesztgetni, hogy Magyarország kifáradt és beleunt a háborubá és még külön magyar-orosz és magyarolasz béke halvaszületett terveit is komolyan kommentálták lapjaikban.

Erre kellett válaszolni ezzel a hatalmas tüntetéssel, amely a *szent egység* legeklatánsabb, legpregnánsebb kifejezése lett. Egységesen, mint macedóniai Nagy Sándor falanxa áll a magyar nemzet királyja és hadserege mellett és ez az egység a tulsó oldalon annál nagyobb fájdalmat kelt, mert ott már valóban mutatkoznak a szét-huzás mint kétségbeelítőbbé váló jelei.

De egyebet is elértünk, más tekintetben is győztünk. Mert hinnünk keli, hogy a jelen történelmi idők nagy és véres tanúságai az életheben valósággá teszik majd a 67-diki kiegyezés bölcs igazságait. Ha mindazt, amit *Tisza István gróf* elmondott, az osztrák politikusok megértik, akkor a szövetség ellenségeink sokaságán vett diadalokhoz járul egy nem kevésbé fontos győzelem, melyet arattunk: a győzelem azon a szellemben, amely az osztrákok és magyarok közti érintkezést dirigálta. Mi nem vagyunk itt politikusok, a pártpolitika meg éppen nem tartozik lapunkba; de egyet el kell ismernünk, azt, hogy ezer szerencse reánk nézve *Tisza István gróf* miniszterelnöksége e nagy napokban, akinek ugyancsak *történelmi jelentőségű beszéde a király előtt megmagyarázott mindent — az egész művelt világ előtt!*

Halálszimptóma.

Még tan tegnap féltem tőled barát,
Fájdalmaim biztos megváltója,
Kegyetlen halál!
Siess hozzám szívek altatója,
Üsd ki kezemből a létpoharat!

Érzem közel vagy — rohanj hát erem.
Várlak én — ne bátd ki tőled retteg.
Ismerj irgalmat!
Ne irigyeld, ha nevet a gyermek.
S kíméld fajtam dühös csatatéren.

Te testvére vagy az igazságnak —
Minden helyre behatol szent fénye,
Bár rugják, tépjék.
Ep úgy rontassz dúsra, mint szegényre,
Te ura vagy pórnak, koronának.

Tégy most kivételt, csak azokat kaszáld,
Kik testvéred vérért szomjúhozzák.
Zsarnoki cellát!
Nehogy ezredekre földbeássák,
— Mostan, csak a testvéredet szolgálj.

És te segéled is — azért rágyog
Egyre fényesebben, csúdiásabban
Mennyei fénye.
Mint ma dicőbben és boldogabban
Halhattak-e valaha magyarok?

Hisz végre most tudják miért vesznek:
Új életért, melyet bearanyoz
Majd az igazság!
Kiket eláraszt a becsületesség.

A hála, kik martírjai lesznek.

Én már látom a jobb, a szebb jövőt,
S bar koran kell mennem — nem fáj azért.
Könnny nélkül megyek.
Nemzetem homlokán örök babért
Látok, — borot, felhőt ködbeveszöt.

Jöjj csak halál — készen találsz engem.
Vagy nincs időd parányi munkára
Gonoszok réme?
Maradj, hisz szárnyad egy suhantása
Meváltja összetört életem s lelkem.

Hány magyar hunyta volna büszkén szemét
Elborult évek komor napjain,
Ha látta volna
A Holnapot, — mely Klóó lapjain
Enyhén s vidáman várja nemzetét?
(Eszék.)

SZABÓ GYULA.

Aki Budapestre utazik
nézze meg a Pasaréti Lövészárkot!

Elsőrendű POROSZ-SZÉN kapható

Almási János vas- és fűszerkereskedésében, Czellődömök.

Az őszi vetés.

Mit kell tennünk a rézgálicot?

A haboru első éve bebizonyította, hogy a nemzetek sorsa nemcsak a harcsteren dől el, hanem gazdasági téren is. Erős, megalapozott gazdasági tevékenység teszi lehetővé, hogy serगेkent diadalmasan haladjanak előre ellenségeink földjén. És ha ezt meggondoljuk, rá fogunk jönni, hogy belépve a második háborus esztendőbe, még fokozottabb gondot kell fordítanunk a termés előkészítésére. Ennek az előkészítő munkának egyik legfontosabb része az őszi vetés, amelynek ideje elérkezett. A vetésmegcsávozás kérdésének megoldása biztosítja a jövő évi termés eredményét. A csávozásnak azonban egy nagy akadály van: nincs rézgálicunk. A jó csávozásnak az a célja, hogy minden olyan káros élősködő mar gyökereiben elpusztítsa, amelyek később a vetésmagféléket pusztítanak, megtámadnak. A gondos vetésmagpócolásnak éppen az idén különösen azért van nagy jelentősége, mert a buza éppen a mi legkiválóbb buzatermő vidékünkön volt az idén meglehetősen üszkös. Rézgálicunk azonban, amelyet a csávozásához használni szoktak, részben nincs, részben, ahol van, igen magas árat kívánunk érte. A rézgálicot tehát pótolni kell valamivel és erre igen alkalmas egy most forgalomba kerülő, kipróbált új csávozószer: az »Antispora-Vita«.

Ugy a külföldi legtekintélyesebb, mint a hazai laboratóriumi és gyakorlati kísérletek valóságos tökéletesnek mondható csávozószerként nyilatkoznak az »Antispora-Vita«-ról.

Az »Antispora-Vita«-nak leghatékonyabb, de nem kizárólagos alkotórésze ugyanaz, mint a peronospora elleni védekezésben a rézgálicot ezidén oly eredményesen helyettesítő perocid. Az az értékes alkotórész pedig a ceraszulfát. Mindkét gyakori és beható kísérletet folytató szaktudósok sorából fel kell itt említenünk: dr. Stoklása tanár udvari tanácsos, a világhírű prágai növényphysiológust, Bretschneider, Gvozdenovic, Portele, de különösen Stranak-ot, a prágai mezőgazdasági physiologiai kísérleti állomás igazgatóját; hazánk elismert szaktudósai sorából pedig a m. kir. központi szőlőszeti kísérleti állomás részéről Ducyent Dezsőt, a m. kir. növényélet és kertumi állomás részéről pedig Kern Hermann, idevagy sorozatos kísérleteikkel értékes munkálkodásuk döntő eredményéről a m. kir. Kísérletügyi Közlemények számolnak be.

A kísérletek két irányban folytak:

1. az »Antispora-Vita« befolyása a vetésmag csávozóképességére,
2. a sporaölő és penészgomba pusztító hatására.

Kísérletek folytak búzával, árpával és buzaüzöggel (Tilletia Tritici), cukorrépával, takarmányrépával, tengerivel stb.

A kísérletek eredménye röviden összefoglalva az, hogy az »Antispora-Vita« 3%-os oldata épúgy öli az összes spórákat, mint a rézgálicoldat, de míg az utóbbi a csávozóképességet gyakran kedvezőtlenül befolyásolja, az »Antispora-Vita« azt előmozdítja. Így például az árpa hatszor gyorsabban csávozott, ha Antispora-Vita-val csáváztuk, mert az utóbbinak 3%-os oldatával csávozott árpa 24 óra alatt 64%-os eredményt mutatott, a deszillált vízzel csávozott 12%, a rézgáliccal 8%, mely különbözőzetek részben csak a 14-ik napon egyenlődtek ki. Az Antispora Vita katalitikus hatása a növény organizmusára az »Antispora-Vita« radioaktivitásában leli magyarázatát, mely eredményt Stoklása tanár minden kísérletei alkalmával elért.

Az »Antispora-Vita«-t Schwarz és Tauber nagykanizsai cég hozza forgalomba és arról a rézgálic elhárítatlan magas árával szemben 140 koronában állapította meg.

Bizonyosnak vagyunk benne, hogy ezt a szert a gazdák fel fogják használni és a jövő évi termés biztonságáról, méltóképp és megfelelően fognak gondoskodni.

HÍREK

Külföldi hírek. Hertelandy Gyula magyar-geocsi földbirtokosnak Bela nevére cs. és kir. huszárkapitány fia, ki az északi harctéren bravúros vitézséggel foglalt el egy muszka falut derék csapatával, ezen hősi tettéért az uralkodó a hadiékímtényes érdemkereszttel tüntette ki.

Vasvármegye törvényhatósági bizottsága Szombathelyen holnap, szept. 20-án d. e. 9 és fél óraker evnegyedes rendes közgyűlést tart, melyen a többek közt tárgyalni fogják a katonai szolgálat alól való fölmentések revizióját, az állam épsége és érdeke ellen vetkezőkkel szemben a vagyon elkobzás életbeleptetése szükségességét, a részvénytársaságok tartalékalapjainak megadóztatását, az 1915. évi termés lefoglalását stb.

Új főhadnagyok. Ajkai Zoltán és Hátczyk Andor mozsárvíz tartamára ténylegesített szolgálaton kívüli viszonyban álló hadnagyokat a király főhadnagyká léptette elő.

As emberi szív, értelem és akarat háromsága a háboru alatti időben már is csodát művelt és fog még művelni a jótékonyág terén. Jezsásias ihletett próféta szavai teljesednek meg: »Mondjátok azoknak, akiknek szívük félelemmel teljes: ne féljétek, legyetek erősek! Eljő az Isten és megszabadít titeket. Akkor a vakok szeme megnyílik és a siketiek füle megoyitatik. Akkor ugrodok a sánta, mint a szarvas és a némának nyelve énekel; mert a pusztában vízek fakadnak és patakok a kiellenben«.

Személyi hír. Hackl N. Lajos orsz. énekköltő és fölügyelő, miniszteri biztos, kedden délután városunkban időzött s meglátogatta a kath. leányiskolát s a tapasztaltak felett teljes elismerését fejezte ki. Legközelebb, mikor a többi iskolát is megtekintheti, ismét eljön.

Harang a hadseregnek. A protestáns püspökök körlevélben hívták föl az eszerek figyelmét az egyházi hatóságok fémkészletének a hadsereghez való beszállítása dolgában. A fémmagyukat a pozsonyi, vagy a budapesti fémmatvéti bizottsághoz kell küldeni és pedig vasuton teherarúnt. A küldeményeket lemérik és a megállapított térítési összeget a katonai parancsnokság utálja ki a beklődőknek. A körlevél szerint a nélkülözhető harangok fémmennyiségének megállapítása céljából öszszefogják írni, hogy az egyházközségeknek hány harangjuk van. A fölöttesek harangokat föl fogják ajánlani a hadvezetőségnek a fémmanyag fölhasználása céljából. A harangokért járó összeget új harangot szereznek be.

Török főpap a magyar hercegprímásnál. Csernoch Janos dr. biboros-hercegprímás a háboru kitörése óta több ízben szimpatiával emlékezett meg a velünk küzdő törökökről. A hercegprímásnak ezt a figyelmes-séget köszönte meg Aboul Latif török főpap, aki tisztelő látogatáson volt a hercegprímásnál. A biboros hosszasan elbeszélgetett a török főpappal.

Hősi halál. Róth Mór rőtökereskedő hasonnevű fia, továbbá Guttman Adolf szabóiparosnak Rezső fia a galiciai harctéren hősi halált haltak. A hősök véréből fakad a haza szabadsága és felvirágzása.

A 43—50 éves népökölök korosztálya tartozó férfiakra is kiterjed az a kedvezmény, hogy a közérdek nézőpontjából bizonyos esetekben (mezőgazdaság stb.) a bevonulás kötelezettsége alól hosszabb vagy rövidebb időre fölmenthetők, vagy szabad-ságolhatók. Arra vonatkozóan, hogy e kedvezmények megadásához nekik mily körülmények hadsági megállapítása szükséges, a fiatalabb korosztályokba tartozók fölmentésénél és szabadságolásánál kialakult gyakorlat az irányadó. Bővebb fölvilágosítást bizonyára minden járási fölzoigabírói hivatalban nyerhetnek az illetők.

Katonai kinovazás. Ölötsége a király Marolhy Laszló 3. huszárezredbeli zászlós hadnaggya nevezte ki.

Polgári iskolai hírek. Polgári iskolánkba az 1915/16. tanévre összesen 127 tanuló iratkozott be. Megpedix az I. osztályba 32, a II. ba 47, a III. ba 48 tanuló. A Veni Sancte szept. 5 én volt, szeptember 6 án kezdetét vette a tanítás. A negyedik állásra Farkas Blanka ökl. polg. iskolai tanárnő választott még, aki állását már el is foglalta s így a tanítást zavartalan menete biztosítva van.

As ország összes zoldó hitközségeit fölhiyta a hadsereg segítő hivatala, hogy a fölönnepek alkalmával a hivatkeket a temp-lomban hívják föl adakozásra. A hitközségek készsége örömmel fogadták a hazaifas föl-hívatást és — amint értesülünk — a gyűjtés folyamatban van és fényes eredménnyel bizat.

Iskola-mizériák. (Beküldött.) A hely-beli ág. ev. elemi iskolánál a II-od tanítói állást betöltötte az illetékes iskolafenrtartó, így onnan a kath. elemi iskola, mely a ma iskolai évben ott ideiglenesen elhelyezve volt, ki kellett költözködni. Hely hiányában (a fiúiskola helyiségei a háboru kezdete óta a Vöröskereszt céljaira szolgálnak), mit tehetett volna egyebet, a kath. leányiskolába vonult be. No már most előállott az a helyzet, hogy az egyik leányosztály onnan kiszorult. Igen ám, de az sem maradt hely és oktatás nélkül! Ugy oldódott meg a dolog, hogy délelőtt-járnak csak az ovodások, délután meg az óvohelyiségbe a leányok. Isten: meg a ma iskolai évben csak a fiúiskola érezte egyetlen tanítói a háboru súlyát, addig a mostani iskolai évben kivüle a leányiskola is rövid-séget szenved, de az ovoda is. Tudtukkal miniszteri rendelet intézkedik arról, hogy székség esetén a katonai kórház céljaira szolgáló iskolák »haladéktalanul« rendeltetési cél-jaira átadandók. Talán mégis csak van legalább olyan fontos az iskola, az ifjúság nevelés-tanítása, mint barmi más! Vagy ahogy kibérel-hető volt a Korona nagyterme, talán kibérel-hető volna például a Griff nagyterme is kórház céljaira? Jó volna, ha az érdekeltek gondolkodnának a dologról és megszüntetnék az anomáliákat, melyek a háborus második tanévben még súlyosabban nehezednek egye-dül a katolikus iskolákra. (Dr.)

A háboru: pusztulás és halál: a béke: születés és élet. Van-e költői képzelet, ami ennek a csodás kettőségnél hatalmasabb, de egymásból folyó ellentétet tudna alkotni? Mindez avar fakadó levél volt egykor a zöld fa s minden széna könnyű fű. A max is fölpattn, hogy a termékeny erjedés megke-rdődhesse. Az elmulas az életnek csak egyik jelensége.

Budapestben áprilisban még 18.500 olyan galiciai osztrák menekült volt, akiket az osztrák kormány a főváros ulján segítenie kellett. A fölzsabadított területek tulajdonmó részére visszatelepítették az elmenekült lakosságot. Azok a galiciai osztrák polgárok, akik garda-gabbak voltak, vagy akik Budapestben vagy-noodtak meg, nem jelentkeztek segítséret s azok sem, akik megkérdezték az itteni viszo-nyokat és szerelnének itt meglepedni. Pedig hát Isten meutsen meg fölük, csak menjenek haza Istennek szent hírelé.

A meghódított Orosz-Lengyelországban rokkant tisztek fognak tanítani. Igen érdekes és útvós rendelkezés lép életbe leg-közelebb. E szerint ugyanis Orosz-Lengyel-ország meghódított területein az ösztől kezdve az iskolákban rokkant tisztek fognak tanítani. A tanári állásokra azok pályázhatnak, akik az atábbi feltételeknek megfelelnek és pedig: osztrák vagy magyar állampolgárság, a lengyel nyelv tökéletes ismerete irásban és szóban, római katolikus vagy görög keleti vallás, a háboruban szerzett rokkantság, feddhetetlen előélet. Alkalmazás esetén a tisztek a nyugdíj-illetélen kívül még megfelelő külön díjazásban is részesülnek. Az alkalmazás egyelőre még ideiglenes!

Vas megye a fölvidéki falvakért. Vas vármegye bizottságot küldött ki a fölvidéki akció intézésére. A bizottságot csütörtökön hívta össze Békássy István főispán és azt javasolta, hogy Vas megye legyen különös figyelemmel a kulturális intézmények felépítésére, továbbá hogy a lakosság közt való szorosításra szerezzenek be száz tehénét. A javaslatot partolta Herbst Géza alispán is. Hosszu vita után abban állapodtak meg, hogy 100.000 korona költségen belüli hozzájárulnak 100 lakóház, egy iskola, egy óvóiskola és egy községháza-építéséhez és a szükséges pénz társadalmi uton igyekeznek beszerezni. Amennyiben a kellő összeg nem folyik be, legfőbb háromszázalékos pótladot vet ki a vármegye egy esztendőre. Megvalósítják az állatokkal való segítés eszméjét is és a gyűjtést itt is megindítják.

Agonyanyomta a föld. Kovács József helybeli (Beakó-majori) fuvaros a homokgödörből csütörtökön délelőtt meg akart rakodni. Közben a beásot part rádőlt; mire észrevették és a föld alól kiásták, már halott volt. Az orvosrendőri vizsgálat pénteken délután volt s ezen megállapítást nyert, hogy a szerencsétlenségért senkit sem terhel felelősség. Temetése tegnap délután ment végbe nagy részvétellel.

A szombathelyi jegyző-tanfolyam a kormány rendelete értelmében meg fog nyitni. A tanfolyamra jelentkezni szept. 25-ikéig vehetők föl. Az internátus helyiségei most is hadikórházi-célokra vannak jegyzőgyakorokok segítőpénzt kapnak.

Hogy minden rokant és bóna kellő gyógyításban, esetleg művegtatásokban, segítőeszközökben részesüljön, az állam minden lehető elkövet. Eppen ezért Tiszta István körrendeletet bocsátott ki, hogy a már kórházi kezelés alatt nem álló sebesültek, rokantak is jelentkezhetnek szakszertű kezelés végett.

Beiratások az ipariskolába. A czell-dömölki ipariskolába a beiratások pénteken kezdődtek és ma végződnek. Hogy milyen nemlőrődségek mutatkozik, abból is látható, hogy e sorok irásig még csak 1 (mond. egy) mas irakozott be; pedig a hanyag gazdák ellen szigorú eljárás fox folyamatba tételbi. — Tájékoztató tudatjuk, hogy a vallás- és közokt. miniszter egy közelebbi rendeletében nagyon megszigorította az iskolabjárás kötelezettsége alól leendő fölmentéseket. A fölmentést, mint a mult iskolai évben, az iskola igazgatója adja meg és az nem terjedhet egész tanévre, hanem csak rövidebb, a körülmények által indokolt időtartamra, és lehetőleg a tanórák egy-egy részére. Az ilyen fölmentés, ha a körülmények még felforragnak, megnyújtható. Fölmentésért a mult évben fölmentetteknek is folyamodni kell! Elsősorban folyamodhatnak olyanok, kik halasztást nem tűrő hadi ipari munkát végeznek; az ipari munkában nélkülözhetetlen inasok már csak esetről esetre folyamodhatnak. Megemlítjük még, hogy a tanonciskolabjárásra kötelezve vannak a »próba-idős« inasok is valamint a IV. polgári- vagy középiskolai osztályt végzettek is.

Balaton! vers. Simonyi Zsigmond dr. egyetlen tanár, aki jelenleg Balatonfüreden tartózkodik, írja a következőket: Negyven évvel ezelőtt hallottam a somogyi parton a következő népdalt; akkor nagy anakronizmus volt, sokkal inkább illik a mai helyzetre.

Vértől véres az egész Balaton:
Harcol az ánglus, most gyílt a vasuton.
Száz ezer ágyú szól a harc mezején,
Kedves hazám, miattad vérzek én.

Ha meghalok, el ne temessenek,
A rózsámnak levelet küldjenek!
Piros bársony legyen a koporsóm,
Barna kis lány legyen a siratóm!

Brekovény foglyok. Balogh János kemenespálfi pályőr a napokban pályavizsgálat alkalmával gyanus mozgást vett észre a közeli kutoricában. Utána nézvé, csakhamar két orosz és egy szerb hadifoglyt csapott nyakon, kiket azután a jánosbázi csendőrségnek adott át. A kitűzött jutalmat ő is meg fogja kapni.

14 hónapig halottak hitték Renczes György vonyarcvashegyi születésű 20. honvédelgyalozozredbeli katonát a hozzátartozói. Már el is sirattak, gyászmisét is mondtak érte, mert még a háború elején ellent a galicai csatákban. A napokban végre megérkezett levelelapja Szibériából, a Csendéstenger partjáról s tudatta, hogy még a háború elején elfogták s többször irt haza, de nem felelt neki. Sorai persze elkallódtak. Elképzeltető a család öröme! — De hány ilyen s hasonló eset van, amikor még a hivatalos felelősség is közli valakinek a halálát és a halott egyszerűcsak — föltámad!

Az iskolánv elején sok megszivlelni valót mondott el Agárdi László az iskola jövőbeli teendőiről. A többi közt a következőket ajánlja figyelmükbe: Sok panasz hallatszott utóbbi időben az iskolában történő tevékenység ellen s nem lehet mondani, hogy e panaszok jórészenek nem volna komoly alapja. A jövőben ismét sok mindenre kell tekintettel lennie az iskolának, de főleg két mozzanatra kell kiterjesztenie figyelmét. Ezek már a multban is figyelműtől féltésültek, de azután még fokozottabban kell figyelnie. Az egyik: az értelemtől irányított, de erkölcsötől szétválóztott tevékeny akció, a másik az érzéstől táplált s szertelenségben nyilvánuló jellek. Az előbbt rövideg így lehetne megnevezni: bátorság, az utóbbit: szeretet. Az első — ha az erkölcsötől szétválik — kiméletlenül tör előre, célja érdekében öl, rombol és pusztít, a másik rendez, épít és ápolva melegen. Az erkölcsi változatja a földi tereket, emez a pusztítás nyomában békés otthont nyújt az oltalomra, segítségre, támogatásra szorulóknak. Amaz a sátán műve, ez az any-ler, pedig mind a kettő egy és ugyanaz; az ember. Ezt a sátnából és anyából alkotott embert kell úgy ápolnia, fejlesztene és erősítene az iskolának, hogy a satáni vonások mándinkább csökkenjenek és mind általánosabban nyilvánuljanak meg az anyagi jellemvonások.

Az egészség Budapestben. Székesfővárosunkból írják nekünk: „A tisztí főorvosi hivatal most adta ki az év első feleiről szóló beszámoló jelentését, amely különösen a tuberkulózis nagy mértékű terjedésére hívja föl a figyelmet s megállapítja, hogy az ország valamennyi községei közül legjobban Budapest van kitéve a tüdővész veszedelmének. Figyelemreméltó a főorvosi hivatalnak még az a megállapítása is, hogy a most sürűben előforduló tüfuszmegetegedéseket az élelmiszerek hamisítása okozza s hogy a hamisítás egyenes arányban nő a drágasággal. (E szerint tény, hogy sok élelmiszerhamisító — gyilkos ember. B.)

Az iparostanoncok vallásos nevelése. A kereskedelemügyi miniszter a napokban egy rendeletet adott ki, melyben a többek között ez áll: Több ízben előfordult, hogy a mesterek az 1884. évi XVII. t.-c. 62-ik §-ának b) pontjában előírt abbéli kötelezettségüknek, hogy tanoncainak vallásos ünneppajján az isteni tisztelet látogatására kellő időt engedjenek és e tekintetben tanoncainkra felügyeletet gyakoroljanak, nem tesznek eleget. Mintán súlyt kell helyeznem arra, hogy a tanoncok vallásos érzülete kellő ápolásban részesüljön, telhivom az iparhatóságot, figyelemztesse az összes alantas előfoku iparhatóságot, hogy a mestereket a jelzett törvényszakaszban foglalt kötelezettségük megtartására szorítsák és e tekintetben kellően ellenőrizték.

Adományok a székfűtőknek. A czell-dömölki kórházak és vasuti üdítő-állomás részére az utóbbi héten a következők adományok érkeztek: Gyömőrey György (Icta) naponta 10 l. tej, Klein Vilmos (Czell-dömölki) naponta 10 l. tej, Weisz Kálmán 40 K a Vöröskereszt konyhájára, Deutsch Gyuláné 30 K, kávé, cukor, turó, tejföl, Pfeiff r Ottó 1 zsák alma, Máté N. kalarábé, zöldbab, Somogyi Aladárné 3 üveg bor, gyümölcs. N. N. Pápóczerl: Üditőnek 25 K, Vöröskereszt kórház és Hadikórház részére 25 K. Alsómesteri községből: 185 tojás, 6 kenyér, 2 kosár alma, 1 zsák burgonya, 1 zsák bab, paradicsom, káposzta. Felsőmesteri községből: 78 tojás, káposzta, bab, kenyér. Icta pusztá 28 tojás, alma, liszt. Gyűjtők nevei: Mesteri János, Horvath Lina, Sömegi Lina, Gruber Margit, Kurath Mariska, Lipovits Mariska, Papp Karolin. Hadikórháznak: Özv. dr. Balassa Jendóné 1 kosár barack, Özv. Vidy Antalóné 2 üveg ecetes uborka, Özv. Anyos Lászlóné egy hordó sör, dr. Berzsenyi Dezsőné egy kosár alma, Rosenberger Miksáné naponta 2 liter tej, Klaffi Gyula mindennap 10 üveg szódavíz, Takács Márton 5 K cigarettára, Berzsenyi Dezső és Honig Sámuel az összes katonáknak cigareta.

Apró hírek. Most már az angolok is kezdik megérteni, hogy Gallipoli az angol nemzet egyik legnépesebb temetője. — Hivatalosan kimutatták, hogy a legfontosabb élelmiszereknek csaknem fele Magyarországból szállították Bécsbe. — Erzsébet királyné halálának 17-dik évfordulóját — szept. 10-én — szászerte hagyományos kegyelettel ünnepezték meg. — Bukarestben a vasuti állomás mellett egy fetelep és rakthelyisége néhány óra alatt teljesen leégett. Több mint 300 vagon fa hamuá lett. — A bpesti királyi bünelő-törvényszék elrendelte a Földműv. című lap szept. 10-én kiadott 37. számának országos lefoglalását — szemérem elleni vétség miatt. Véleményünk szerint ez a lap már régen megérdemelte volna a szigorú büntetést. — Andamars svájci áriátitusa a magasságmérő szerint 6600 méter magasságra emelkedett; a híd meg kellett lezállania. — Székelykardról lévén szó, Székely Artúr dr. most, a tél közeledtével, azt írja, hogy a koksszal fűthető kályhákak koksszal kell futeni és a szent a kályhákak nem fűthető kályhákak átengedni. Nem akarjuk feketébbre festeni a veszedelmet, mint amilyen, mert anélkül is súlyos és fenyegető; könnyítésére mindent meg nem tenni vétkes mulasztás volna. — Az északamerikai Egyesült Államok az idén buzában rekord-termést várnak. Az angolok különösen érdeklődnek a termés iránt. — A kolera már Rómába is bevonult és számos áldozata van. — Párisból jelentették, hogy Koloradában rádiumtartalmu gazdag ásványtelepek fődöztek föl. Egy gramm rádiumjövűben 36 ezer dollárba kerül, míg most 160 ezer dollár.

Uj kormányrendelet. A kormány azonnali hatállyal 2072—1915. M. E. az. a. rendeletet adott ki, melynek első szakasza a következő: Az a határidő, ameddig az 1915. évi buza-, rozs-, kétszeres-, árpa- és zabtermésnek zár alá vételéről 2072—1915. M. E. szám alatt kiadott rendelet 4. § a szerint a vásárlás a vörönek saját házi és gazdasági szükségletére meg van engedve, az 1915. évi október hó 15. napjáig bezárólag meghozszabhattatik.

D' Annunzio! Van-e, ki e nevet nem ismeri? — Ez a híres, ez a nagy ember annak idején repülőgépen Trieszt fölé szállott és onnan »bátor testvéreie«-hez próklamációt dobott le egy homokos zsakkal. Nos, egy luganoi távirat szerint minap Gabriele D' Annunzio ellen, aki a világot akarja sarkából kiemelni, a bolgoinai bíróságnál két panaszt emeltek erkölcsellenes bűncselekmény és tettleges bántalmazás miatt.

